

ANSÖKAN "ATT UTVECKLA FÖRÄLDRA- PROGRAMMET KOMET"

Länsstyrelsens utvecklingsmedel avsatta för tidiga insatser för barn till missbrukare eller barn i våldsutsatta familjer samt för missbrukande kvinnor som utsätts för våld

Bakgrund

Stadsdelsförvaltningen ska, bland annat enligt stadsdelsnämndens verksamhetsplan, arbeta med förebyggande och tidiga insatser för att minska psykisk ohälsa, nyrekrytering till kriminalitet och missbruk bland barn och ungdomar.

Stökiga och okoncentrerade barn, som lätt hamnar i konflikt med sina föräldrar, andra vuxna och med andra barn, löper en större risk att i tonåren utveckla problem med alkohol och droger samt kriminalitet. I Sverige uppskattas att ungefär tio procent av alla skolbarn är störande eller bråkiga. Det motsvarar i genomsnitt cirka två elever per klass och år. Dessa problembeteenden är ungefär tre gånger vanligare bland pojkar än bland flickor. (Sundell och Colbiörson, 1999, Morris@Morris 2000).

Inom brotts- och drogförebyggande arbete talar forskare om risk- och skyddsfaktorer. Forskning visar att föräldrarnas kontakt med sina barn/ungdomar och insyn i deras liv samt deras känslomässiga relation och kommunikation är av avgörande betydelse. Studier visar även att det är möjligt att genom insatser från föräldrarna förebygga psykiska problem både under uppvuxten och under vuxen ålder ("Nya verktyg för föräldrar", Statens folkhälsoinstitut). Det är med andra ord viktigt att arbeta med att stärka föräldrarollen för att minska framtida problem.

Utvärderingar visar att strukturerade föräldraprogram har god effekt på barn med mycket trots och uppförandeproblem. Föräldraprogrammet Komet (Kommunikationsmetod) har som mål att förebygga framtida problem, t.ex. missbruk och kriminalitet och psykisk ohälsa hos barn och ungdom. Komet är

baserat på inlärningsprinciper – d.v.s. det utgår från kognitiv beteendeterapi. Föräldraprogrammet Komet syftar till att förbättra relationen mellan föräldrar och barn och samtidigt minska bråk och konfliktsituationer.

Föräldraprogrammet Komet i Stockholms stad har utvecklats med medel från länsstyrelsen, tillsammans med Precens (Preventionscentrum inom socialtjänstförvaltningen i Stockholm). Projektet Komet har pågått i Stockholm under två år och erbjuds inom samtliga stadsdelsförvaltningar. Vantörs stadsdelsförvaltning har deltagit i projektet sedan vårterminen 2004 och i dagsläget finns fem utbildade Komet-ledare från socialtjänst och från skola och barnomsorg, varav en är utbildad handledare. Sedan våren 2004 har åtta föräldragrupper, sammanlagt 50 föräldrar med barn mellan 3-11 år, genomgått programmet. Komet finns organiserat under Familjeteamet inom individ- och familjeomsorgen.

Hösten 2004 startade Precens i samarbete med Forsknings- och Utvecklingsenheten i Stockholm både en effektutvärdering och en verksamhetsutvärdering. Effektutvärderingen genomförs i form av en randomiserad studie som beräknas vara färdig år 2007. Preliminära resultat visar en positiv effekt vad gäller förbättring av barnets problembeteenden. Verksamhetsutvärderingen visar att enligt föräldrarnas beskrivningar så minskade problembeteenden för två tredjedelar av de barn som hade problem från början. Verksamhetsutvärderingen visar också att en övervägande del av föräldrarna kan rekommendera Kometprogrammet till andra (93%).

Komet är således en kunskapsbaserad metod med stöd i forskningen, vilken stadsdelsförvaltningen vill vidareutveckla så att den blir mer varierad (efter språk och ålder) och individuellt anpassad. Stadsdelsförvaltningens flyktingmottagande förväntas öka, vilket ytterligare understryker behovet av att göra Komet tillgängligt på flera språk. Genom att utöka antalet gruppleddare och ge dem särskilda inriktningar ges flera föräldrar i Vantör tillgång till ett föräldraprogram som motsvarar de behov föräldrarna har beträffande barnets ålder och språk samt av att få del av insatserna i grupp eller individuellt.

Vilken insats ansökan avser

Utveckling och utökning av Komet-insatserna så att de blir bättre anpassade efter föräldrarnas skilda behov, t.ex. när det gäller föräldrarnas språk och barnens ålder samt behovet av individuella insatser.

Målgrupp

Målgrupp för projektet är föräldrar i stadsdelsområdet Vantör med barn mellan 3-16 år, som har regelbundna konflikter med trots och uppförandeproblematik. Nya

målgrupper jämfört med tidigare Komet-insatser är föräldrar som är somaliskt och arabiskt talande och familjer som har behov av individuella insatser.

Sammanlagt beräknas cirka 65 föräldrar ingå i projektet under perioden 2007-08-01 till och med 2008-07-31.

Uppgift om metod och genomförande

Komet är ett föräldraprogram där man träffas en gång i veckan under elva veckor med två gruppledare. Grupperna består av föräldrar till sex barn (dvs. mellan sex och tolv föräldrar ingår i varje grupp). Gruppledarna följer en manual med noggranna instruktioner för varje träff. Föräldrarna får vid varje tillfälle hemuppgifter och på gruppträffarna arbetar man med rollspel och man ser videosekvenser. Material som belöningssystemet Ormen och ett arbetshäfte varje gång ingår. Programmet är uppdelat i tre delar, varav den första delen handlar om lek och umgänge, den andra delen består av beröm och samarbete och den tredje delen består av gränssättningar.

I Vantör finns många arabisk och somalisk talande familjer som är i behov av föräldrastöd. För en del av dessa skulle det underlätta om de hade möjlighet att använda sitt modersmål på Komet-kursen. Manualen finns, genom Precens, översatt till somaliska, arabiska och turkiska. Genom att *utbilda fyra grupphandledare som behärskar somaliska och arabiska* kan Vantör erbjuda dessa språkgrupper föräldraprogrammet Komet. För att få möjlighet att gå Komet utbildning som Precens anordnar krävs att man är anställd inom Stockholms Stad. De som uppfyller detta krav och behärskar andra språk finns ofta i skolsammanhang och de kan behöva vikarietäckning för att ha möjlighet att gå utbildningen varför vikarieersättning också ingår i projektet.

Många tonårsföräldrar känner sig maktlösa och upplever att de har tappat kontrollen över ungdomen. De efterfrågar stöd för att kunna hantera konflikter med sina barn på ett bättre sätt. *Komet för tonårsföräldrar*, som utvecklats av Precens, har skräddarsytt för tonårsföräldrar. Både ungdomssektionen och Föräldramottagningen vittnar om behovet hos tonårsföräldrar att ta del av programmet.

En del föräldrar har mycket komplexa problem i familjen och kan av flera skäl ha svårt att följa en kurs en gång i veckan. De är i behov av ett mer individuellt stöd, delvis i hemmiljö och få möjlighet att följa kursen i en långsammare takt. Genom att *utbilda två gruppledare för individuell Komet* kan dessa familjer som oftast redan har kontakt med socialtjänsten erbjudas Komet på villkor som passar dem bättre.

Projektet omfattar att en heltidsanställd Komet-handledare genomför följande:

- Samordnar de ovanstående olika Komet-insatserna.

- Är kontaktperson till Precens.
- Handleder gruppledarna.
- Igångsätter de nya målgrupperna.
- Informerar om Komet inom stadsdelsområdet.

Förväntade resultat

Den övergripande målsättningen är att kunna erbjuda fler föräldrar ett mer varierat och individuellt anpassat Komet.

Det förväntade resultatet är följande:

- Att fyra nya gruppledare utbildas på somaliska och arabiska.
- Att två nya gruppledare utbildas för att kunna genomföra föräldraprogrammet Komet för tonårsföräldrar.
- Att två nya ledare utbildas för de föräldrar som behöver individuellt stöd.
- Att sex föräldragrupper ska genomgå programmet och föräldrar till åtta barn ska genomgå det individuella programmet.

Implementering i den ordinarie verksamheten

Genom att flera gruppledare utbildas sprids kunskapen och metoden i stadsdelsområdet. Vid projektets utgång bedömer förvaltningen att det finns en tillräcklig stor bas med utbildade handledare för att det ska vara möjligt att, med fortsatt samordning, driva Komet-programmet inom ordinarie verksamhet.

Tidplan

Projektet omfattar ett år under perioden 2007-08-01 -- 2008-07-31.

Augusti – december 2007 utbildas minst fyra nya gruppledare.

Augusti 2007 – juli 2008 gruppledarna har föräldrakomet 3-11 år och föräldrakomet för tonåringar 12-16 år samt förstärkt komet och föräldrakomet på andra språk.

Januari – december 2008 utbildas minst fyra nya gruppledare.

Utvärdering

En muntlig och skriftlig utvärdering med föräldrarna görs av gruppledarna efter avslutad Kometkurs. I denna tas frågor upp om hur relationen mellan föräldern och barnet har påverkats och om barnets beteende har påverkats av de nya kunskaperna från kursen.

En rapport kommer att skrivas om de erfarenheter som har dragits och om hur många som har deltagit i Komet-programmet.

Finansiering

Typ av kostnad	År 2007	År 2008
Lönekostnad 1 anställning 28.700:-	205 205	287 287
Lokalkostnad samt utbildningskostnad 15.000:-/ utb	69 000	72 000
Material och vikarieersättning	17 000	24 000
Totalt	291 205	383 287

Projektets totala kostnad uppgår till 674 492 kronor för perioden 2007-08-01 till och med 2008-07-31, varav hälften beräknas finansieras av stadsdelsnämnden och andra hälften av länsstyrelsen.

Kontaktperson

Lena Eidebo
Familjebehandlare
Vantörs stadsdelsförvaltning
Box 88
124 21 Bandhagen
08-508 20 162
lena.eidebo@vantor.stockholm.se

Övrig information

Ansökan kompletteras med protokoll från Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnds sammanträde i april 2007.

SAMMANFATTNING

Projektets namn	Att utveckla föräldraprogrammet Komet
Huvudman	Vantörs stadsdelsförvaltning, barn- och familjesektionen, Rangstagatan 22, Box 88, 124 21 Bandhagen
Kontaktperson	Lena Eidebo, 08-508 20 162, lena.eidebo@vantor.stockholm.se
Tidplan	2007-08-01—2008-07-31
Bakgrund till ansökan	Tidiga insatser för att minska psykisk ohälsa, kriminalitet och missbruk hos barn och ungdomar genom Komet. Komet är en forskningsbaserad metod som syftar till att stödja föräldrar och bråkiga barn som löper risk att utveckla problem med alkohol, droger och kriminalitet.
Beskriv insats och målgrupp	Individuella insatser och insatser i grupp enligt Komet. Föräldrar till barn i åldern 3 till och med 16 år med särskilt fokus på arabiskt och somaliskt talande föräldrar samt föräldrar med behov av individuella insatser.
Vad ska ske? Vilken metod ska användas?	Utbildning för att kunna genomföra föräldrakomet, individuell komet och tonårskomet samt komet på andra språk. Föräldragrupper inom dessa fyra områden samt samordning av insatserna.
Hur sker genomförandet?	Nya gruppleddare utbildas. Föräldrar deltar i program om elva träffar. Individuella insatser i familjer enligt komet. Grupper med arabiskt och somaliskt talande föräldrar.
Samverkanspartners	Barn- och ungdomssektionerna, skolor i Vantör, etniska föreningar, förskolor, barnavårdscentraler, etc.
Förväntat resultat	• Att fyra nya gruppleddare utbildas på somaliska och arabiska • Att två nya gruppleddare utbildas för att kunna genomföra föräldraprogrammet Komet för tonårsföräldrar • Att två nya ledare utbildas för de föräldrar som behöver individuellt stöd • Att sex föräldragrupper ska genomgå programmet och föräldrar till åtta barn ska genomgå det individuella programmet.
Utvärderingsmetod och genomförande	Enkäter till alla föräldrar som deltar i programmet sammanställs och analyseras.
Kostnad ansökningsåret	Beräknad totalkostnad år 2007- 2008: 677 495 kronor Egen finansiering: 333 747 kronor Annan finansiering: 0 kronor Bidrag som söks hos Länsstyrelsen: 333 747 kronor
Postgironummer	Vantör den 14 mars 2007 Margaretha Sehlin..... Tfn 508 20 520